

DE KONINGIN PRIJST KRULS

zou gaan en hoe het wel in de meer noordelijke provincies zou zijn. Toen ik mij tenslotte gereedmaakte om door de donkere nacht weer naar het door V-1's en V-2's geteisterde Londen terug te gaan, gaf de koningin mij vele goede wensen mee en droeg zij mij op om bij elk volgend bezoek aan Londen de heer van 't Sant aanstonds op de hoogte te brengen. 'Ik wil u zo veel zien als mogelijk is', waren haar afscheidswaarden.¹

Het kon moeilijk positiever. En dan te bedenken dat het een maand tevoren de allergrootste moeite had gekost, de handtekening van de koningin te krijgen onder het besluit waarbij Kruls tot chef-staf van het Militair Gezag was benoemd, een apparaat dat de koningin, zo had zij toen tegen Gerbrandy gezegd, wilde 'vernietigen'! Kruls' zelfverzekerdheid werd door dit eerste lange gesprek (met geen der ministers wisselde de koningin in die tijd nog 'enkele uren' van gedachten 'over de toestand van land en volk') in belangrijke mate versterkt. Alle reden had hij om aan te nemen dat hij bij wat hij verder zou gaan ondernemen de koningin achter zich had en dat hij, raakte hij met de ministers in conflict, zeker kon zijn van haar steun. De koningin van haar kant moet wel beseft hebben dat zij in Kruls een chef-staf Militair Gezag bezat, die zich bij tegenstellingen tussen haar en het kabinet eerder aan háár zijde zou scharen dan aan die der ministers.

Na zijn gesprek met de koningin zocht Kruls van Lidth op. 'Kruls terug uit Brussel', noteerde deze,

'met zeer interessante mededelingen. Hij is zowaar hedenmiddag door HM ontvangen die zich verontschuldigde dat zij hem niet eerder ontvangen had met de mededeling dat zij daarvoor geen aanleiding had gevonden voordat het apparaat MG in werking trad. De aanleiding zal in werkelijkheid wel geweest zijn dat de prins haar heeft ingelicht dat het MG inderdaad voortreffelijk werkt, waaromtrent HM altijd grote twijfel koesterde.

Dit is een overwinning voor mij van niet geringe betekenis.²

Dat laatste zag van Lidth verkeerd. Kruls noch de koningin koesterde enige achting voor het tweede kabinet-Gerbrandy of voor hem; van Lidth mocht terecht constateren dat de door hèn bepleite opzet van het Militair Gezag nuttig was gebleken, maar het feit dat de koningin en Kruls elkaar hadden gevonden, betekende dat hij en zijn ambtgenoten geen 'overwinning' hadden behaald maar dat zich eerder een nederlaag ging aftekenen.

¹ H. J. Kruls: *Generaal in Nederland. Memoires* (1975), p. 98.   ² Van Lidth: 'Dagboek', 5 okt. 1944.